

Odstranění rozporů mezi navzájem si odporujícími důkazy

K případnému odstranění rozporů mezi navzájem si odporujícími důkazy nebo k tomu, aby z nich byl učiněn určitý skutkový závěr o vině obviněného, může zpravidla dojít teprve po projednání věci soudem v hlavním líčení, po provedení všech dosažitelných důkazů podle zásad ústnosti a bezprostřednosti a po zhodnocení takto provedených důkazů soudem podle zásady volného hodnocení důkazů.

K případnému odstranění rozporů mezi navzájem si odporujícími důkazy nebo k tomu, aby z nich byl učiněn určitý skutkový závěr o vině obviněného, může zpravidla dojít teprve po projednání věci soudem v hlavním líčení, po provedení všech dosažitelných důkazů podle zásad ústnosti a bezprostřednosti a po zhodnocení takto provedených důkazů soudem podle zásady volného hodnocení důkazů.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5.9.2001, sp.zn. 5 Tz 174/2001)

Nejvyšší soud České republiky projednal stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti v neprospěch obviněné M. H., proti usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Lounech ze dne 10. 1. 2001, sp. zn. Zt 2066/99, a rozhodl podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. řádu a za splnění podmínek uvedených v § 272 odst. 1 tr. řádu tak, že pravomocným usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Lounech ze dne 10. 1. 2001, sp. zn. Zt 2066/99, byl porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 a § 172 odst. 1 písm. c) tr. řádu ve prospěch obviněné M. H. Nejvyšší soud České republiky výše uvedené usnesení zrušil a zároveň zrušil všechna další rozhodnutí, která na zrušené usnesení obsahově navazují, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jeho zrušením, pozbyla podkladu a státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství v Lounech přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Lounech ze dne 10. 1. 2001, sp. zn. Zt 2066/99, bylo podle § 172 odst. 1 písm. c) tr. řádu zastaveno trestní stíhání obviněné M. H., které bylo vedeno pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák., jehož se měla dopustit tím, že dne 2. 10. 1999 kolem 06.00 hod. po předchozím požití alkoholu řídila osobní automobil zn. Audi A4 Avant, a při jízdě od P. před obcí S., okr. L., nezvládla řízení, vjela do protisměru a zde sjela do levého silničního příkopu, kde narazila do nájezdového můstku, pak se vozidlo několikrát převrátilo, přitom utrpěl spolujezdec H. Š., přerušení krční páteře a míchy a na místě zemřel, rozbořem krve bylo zjištěno, že v době jízdy její krev obsahovala nejméně 0,34 g/kg alkoholu. Podle názoru státního zástupce tedy nebylo prokázáno, že skutek spáchala obviněná. V odůvodnění tohoto usnesení státní zástupce popsal obsah důkazů shromážděných v přípravném řízení s tím, že na jejich

podkladě nelze dospět k závěru, že v době předmětné dopravní nehody řídila uvedené vozidlo právě obviněná. Podle přesvědčení státního zástupce nebylo zjištěno, kolik osob ve vozidle v době nehody sedělo a zda kromě obviněné a zemřelého zde nebyla další osoba, která mohla vozidlo řídit a opustit jej po nehodě před příjezdem dalších osob. Uvedenému závěru mají nasvědčovat i výpovědi řady svědků, kterým obviněná na místě nehody říkala, že vozidlo řídila další osoba, která z místa nehody odjela.

Usnesení státního zástupce nabylo právní moci dne 19. 1. 2001, když proti němu nebyla podána stížnost.

Proti citovanému usnesení podal dne 11. 7. 2001 v neprospěch obviněné M. H. ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona. Vytkl v ní, že napadeným rozhodnutím byl porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 a § 172 odst. 1 písm. c) tr. řádu ve vztahu k ustanovení § 224 odst. 1, 2 tr. zák. ve prospěch obviněné M. H. V odůvodnění stížnosti pro porušení zákona poukázal ministr spravedlnosti na znění citovaných ustanovení a podrobně zrekapituloval obsah důkazů dosud shromážděných v přípravném řízení, především výpovědi svědků, znaleckých posudků a listinných důkazů. Ministr spravedlnosti považuje dosud provedené dokazování za neúplné, neboť podle jeho názoru nebyla dostatečně objasněna situace odjezdu obviněné a H. Š. z diskotéky dne 2. 10. 1999, nebyl objasněn vztah obviněné a poškozeného, tj. zda se znali a případně stýkali, a za nutné považuje i přiřazení znalce z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, který by společně se znalcem z oboru dopravy, odvětví silniční dopravy, s použitím dosud provedených důkazů a případně i s provedením dalších úkonů (ohledání místa činu a ohledání havarovaného vozidla) zpracoval znalecký posudek k řádnému objasnění totožnosti osoby, která před nehodou řídila motorové vozidlo. Podle názoru ministra spravedlnosti nemohl státní zástupce objektivně rozhodnout o zastavení trestního stíhání obviněné na podkladě neúplného dokazování a nesprávného hodnocení důkazů.

Vzhledem k uvedenému ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil vytykané porušení zákona, aby podle § 269 odst. 2 tr. řádu napadené usnesení státního zástupce zrušil a aby dále Nejvyšší soud České republiky postupoval podle § 270 odst. 1 tr. řádu, tj. přikázal věc k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) na podkladě podané stížnosti pro porušení zákona přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. řádu správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a zjistil, že zákon byl porušen ve prospěch obviněné M. H., a to v podstatě v těch směrech, jak mu vytyká stížnost pro porušení zákona. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší soud na základě následujících skutečností:

Podle § 172 odst. 1 písm. c) tr. řádu může vyšetřovatel [a s využitím oprávnění uvedených v § 174 odst. 2 písm. c), e) tr. řádu i státní zástupce] zastavit trestní stíhání, není-li prokázáno, že skutek, pro který se trestní stíhání vede, spáchal obviněný. Jde o jedno z možných meritorních rozhodnutí, jež je oprávněn učinit vyšetřovatel (státní zástupce) v přípravném řízení a ukončit jím trestní stíhání obviněného pro určitý skutek. Trestní stíhání se podle citovaného zastaví tehdy, jestliže:

- a) stíhaný skutek zakládá podle výsledků vyšetřování určitý trestný čin, ale
- b) nepodařilo se prokázat, ač věc byla dostupnými prostředky náležitě objasněna, že pachatelem tohoto trestného činu byl právě obviněný (patří sem případ, kdy obviněný nemohl být usvědčen výsledky vyšetřování, i případ, kdy bylo prokázáno, že pachatelem byla jiná určitá osoba nebo jiná

dosud neztotožněná osoba).

Po právní moci usnesení o zastavení trestního stíhání vzniká překážka věci rozhodnuté (res iudicata) ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) tr. řádu, protože téhož obviněného pro tentýž skutek (jak je uvedeno v rozhodnutí o zastavení trestního stíhání) nelze opětovně trestně stíhat, nebylo-li usnesení o zastavení trestního stíhání zrušeno v řízení o obnově (§ 277 a násl. tr. řádu) nebo v řízení o stížnosti pro porušení zákona (§ 266 a násl. tr. řádu). Těmito účinky se tedy usnesení o zastavení trestního stíhání učiněné v přípravném řízení blíží zprošťujícímu rozsudku soudu vydanému z důvodu uvedeného podle § 226 písm. c) tr. řádu. Na rozdíl od zmíněného důvodu pro zproštění obžaloby, byť jde v podstatě o shodnou formulaci, zastavení trestního stíhání v přípravném řízení není možné, je-li zde přetrvávající a nevyvrácené podezření ze spáchání skutku (trestného činu) obviněným. Jinak řečeno závěr, že skutek nespáchal obviněný, učiněný v přípravném řízení podle § 172 odst. 1 písm. c) tr. řádu, musí být natolik nezpochybnitelný, že na něm nemůže nic změnit ani provedení důkazů v hlavním líčení před soudem prvního stupně a za uplatnění zásad ústnosti, bezprostřednosti a volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6, 11 a 12 tr. řádu). Proto zastavení trestního řízení z uvedeného důvodu je namístě jen tam, kde nelze podle výsledků důkazů shromážděných v přípravném řízení podat na obviněného obžalobu, když opatřené důkazy spolehlivě vyvracejí důvodné podezření, že skutek spáchal obviněný. Přetrvává-li důvodné podezření ze spáchání stíhaného skutku, v němž je spatřován trestný čin, obviněným a nebylo-li toto podezření rozptýleno ani dokazováním provedeným v přípravném řízení za dodržení zásad uvedených v § 2 odst. 5 a 6 tr. řádu, není možné trestní stíhání zastavit, ale - nejsou-li zde jiné překážky - státní zástupce musí podat obžalobu.

To platí i za situace, jestliže ve věci byly v přípravném řízení opatřeny důkazy, z nichž některé obviněného usvědčují a jiné naopak podezření ze spáchání trestného činu (skutku) vyvracejí nebo zeslabují, a pokud závěr o tom, že skutek, pro nějž se vede trestní stíhání, nespáchal obviněný, závisí na hodnocení těchto rozporných důkazů, které připouštějí ještě reálnou možnost, že obviněný je pachatelem trestného činu. Vyšetřovatel je povinen navrhnout státnímu zástupci podání obžaloby podle § 166 odst. 3 tr. řádu a státní zástupce musí podat obžalobu i za uvedeného důkazního stavu, neboť v takovém případě výsledky vyšetřování dostatečně odůvodňují postavení obviněného před soud, třebaže rozpory mezi důkazy nelze odstranit dalšími důkazy nebo žádné další důkazy již nejsou k dispozici (viz § 176 odst. 1 tr. řádu a rozhodnutí pod č. III/1964 a č. [28/1977](#) Sb. rozh. tr.). K případnému odstranění rozporů mezi navzájem si odporujícími důkazy nebo k tomu, aby z nich byl učiněn určitý skutkový závěr o vině obviněného, může zpravidla dojít teprve po projednání věci soudem v hlavním líčení, po provedení všech dosažitelných důkazů podle zásad ústnosti a bezprostřednosti a po zhodnocení takto provedených důkazů soudem podle zásady volného hodnocení důkazů (viz přiměřeně rozhodnutí pod č. [37/1994](#) Sb. rozh. tr.).

Zmíněné obecné principy pro rozhodování o zastavení trestního stíhání v přípravném řízení je třeba uplatnit právě v posuzované věci. Aniž by Nejvyšší soud jakkoli předjímal rozhodnutí o vině, doposud opatřené důkazy rozhodně zcela nevylučují možný závěr, že vozidlo za výše popsanych časových a místních okolností řídila obviněná M. H. a že jako jeho řidička zavinila dopravní nehodu, při níž byl usmrčen poškozený H. Š. Uvedený závěr totiž není vyloučen tím, čím argumentuje státní zástupce v odůvodnění napadeného rozhodnutí, tj. že vozidlo mohla řídit další osoba, která ho po nehodě opustila. Nejvyšší soud především zdůrazňuje, že přítomnost jiné osoby v předmětném vozidle za výše popsanych časových a místních okolností není potvrzena žádným z dosud opatřených důkazů. Obviněná M. H., která jako jediná ze všech vyslechnutých osob byla ve vozidle v době posuzované nehody, využila svého práva a k věci odmítla vypovídat, tudíž zmíněnou skutečnost nelze opírat o její údaje. Svědci, kteří se dostavili na místo nehody, ať již je to kolemjedoucí řidič (svědek S. U.), nebo

jde o členy výjezdové skupiny příslušné součásti Policie České republiky či osádku rychlé zdravotnické pomoci, viděli u havarovaného vozidla jen obviněnou a poškozeného a ve svých výpovědích nepotvrzují možnost, že by v době nehody byla ve vozidle ještě další osoba, byť se obviněná některým ze svědků zmiňovala o tom, že havarované vozidlo neřídila. Přitom poloha, v níž bylo ve vozidle nalezeno tělo poškozeného zemřelého H. Š., i poloha sedadel ve vozidle svědčí pro závěr, že poškozený nemohl vozidlo řídit. Tomu rovněž odpovídají zranění, která utrpěli poškozený a obviněná, i další závěry znaleckých posudků z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství (zejména na č. l. 58 až 61 a na č. l. 152 až 154 trestního spisu). K témuž směřují i výsledky znaleckého posudku znalce z oboru dopravy, odvětví silniční a městské dopravy (na č. l. 74 a 78 trestního spisu).

Z popsané důkazní situace je tedy patrné, že zatím nelze zcela bezpečně a bez jakýchkoli pochybností vyloučit variantu, podle níž mohla obviněná M. H. spáchat skutek, který jí byl kladen za vinu a jehož podstata spočívala v tom, že za výše popsaných časových a místních okolností řídila osobní automobil, porušila při tom příslušné povinnosti řidiče motorového vozidla a způsobila posuzovanou dopravní nehodu, při které byl usmrcen poškozený H. Š. Naopak varianta, o níž opřel státní zástupce napadené rozhodnutí, není potvrzována žádným z dosud opatřených důkazů. Proto podle přesvědčení Nejvyššího soudu důkazy shromážděné v přípravném řízení postačují k tomu, aby mohla být podána obžaloba. Tím ovšem není presumováno, že jsou dostatečné též k tomu, aby byla obviněná M. H. uznána vinnou ze spáchání stíhaného trestného činu. Stupeň pravděpodobnosti (či jistoty) spáchání trestného činu obviněným sice musí být v okamžiku podání obžaloby vyšší, než byl při sdělení obvinění, na druhé straně nelze vyžadovat tento stupeň stejný, jaký je třeba pro vynesení odsuzujícího rozsudku. Jinak řečeno, státní zástupce musí být na podkladě opatřených důkazů důvodně přesvědčen o tom, že trestný čin (skutek), pro který má být podána obžaloba, spáchal právě obviněný, ale důkazy shromážděné v přípravném řízení nemusí poskytovat zcela nezpochybnitelnou jistotu o vině obviněného.

Na základě těchto skutečností Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že napadeným usnesením státního zástupce byl porušen zákon ve výše uvedených směrech, tj. zejména při hodnocení opatřených důkazů a tím, jaké skutkové závěry z nich státní zástupce vyvodil. K tomuto porušení zákona došlo ve prospěch obviněné M. H., když státní zástupce podle § 172 odst. 1 písm. c) tr. řádu zastavil trestní stíhání proti ní vedené, ačkoli nedostatečné vyhodnocení shromážděných důkazů neumožňovalo učinit takové rozhodnutí. Jelikož stížnost pro porušení zákona byla podána ve lhůtě do šesti měsíců od právní moci napadeného usnesení a byly splněny i další podmínky ve smyslu ustanovení § 272 odst. 1 tr. řádu, Nejvyšší soud napadené usnesení podle § 269 odst. 2 tr. řádu zrušil, a to včetně rozhodnutí na ně obsahově navazujících. Protože ve věci je třeba učinit rozhodnutí nové a k porušení zákona došlo rozhodnutím státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Lounech, Nejvyšší soud podle § 270 odst. 1 tr. řádu přikázal tomuto státnímu zástupci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Státní zástupce je pak povinen postupovat v intencích rozhodnutí Nejvyššího soudu (§ 270 odst. 4 tr. řádu). Přitom tímto rozhodnutím není předjímáno, jak má být o vině obviněné M. H. rozhodnuto a Nejvyšší soud zatím nepovažuje za vhodné vyjadřovat se ani k úplnosti provedení dokazování (včetně potřeby doplnit dokazování tím, co navrhuje stížnost pro porušení zákona) a k otázce, zda a do jaké míry dosud opatřené důkazy postačují k tomu, aby byla obviněná uznána vinnou stíhaným trestným činem. Uvedené okolnosti bude muset posoudit příslušný soud, k němuž státní zástupce podá obžalobu.

Další články:

- [Domácí násilí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Křivé obvinění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Nahlížení do spisu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)